

LA QUINOA VIATGERA

Il·lustracions: Jorgina Juvé
Text: Sofia Alorda i Jorgina Juvé

OBSERVATORI
desca
Drets socials i justícia
ecològica

Marc

Lisa

Marta

 @jorg_and_gina

ASSOCIACIONS FEDERADES
DE FAMÍLIES D'ALUMNES
DE CATALUNYA

aFFac

© Associació Observatori de Drets Humans

Observatori DESCA
c/Casp 43, Baixos, 08010
Barcelona

Text: **Sofia Alorda i Jorgina Juvé**
Il·lustracions: **Jorgina Juvé**

Amb el suport de*:

* El contingut d'aquesta publicació és responsabilitat exclusiva de l'Observatori DESC i no reflecteix necessàriament l'opinió de l'Ajuntament de Barcelona.

LA QUINOA VIATGERA

Al menjador de l'escola comencen a servir els plats i hi ha una mica d'enrenou. Avui per dinar toca quinoa!

- Què és això? - pregunta el Marc tot estranyat.

- És quinoa - responen la Lisa i la Marta.

- Qui... què? Quinoa? - diu el Marc remenant amb la cullera - I és bona? Jo no n'he menjat mai.

- A mi m'encanta - respon la Lisa - No en deus haver menjat mai perquè surt d'una planta que no és d'aquí.

- No surt d'un arbre? - pregunta la Marta.

- No. La quinoa és una llavor, els meus avis la cultivaven al nostre poble de Bolívia - respon la Lisa.

I com és la planta de quinoa?

Deu ser molt petita, perquè la llavor amb prou feines es veu.

No!
La quinoa és altíssima!

- La quinoa pot arribar a fer tres metres i n'hi ha de diferents colors: groc, taronja, vermell... - segueix explicant la Lisa.

- Creix a Bolívia i als Andes, unes muntanyes gegants que es troben a Llatinoamèrica. Els meus pares m'han explicat moltes vegades que, quan vivíem allà, a mi m'agradava molt jugar i amagar-me entre aquestes plantes.

- Però... Com arriba la quinoa de Bolívia fins aquí?
- pregunta la Marta.

- Tot el menjar que mengem el porten de fora?
- pregunta el Marc, encuriós.

- Doncs no ho sé. I si ho investiguem?
- proposa la Lisa.

- Veniu per aquí! - diu la Lisa murmurant.
Els tres nens entren d'amagatotis a la cuina...

Shh! No feu soroll
o ens examparan.

Ep! Es pot saber
què feu vosaltres aquí?
Ja sabeu que no podeu
entrar a la cuina!

Mireu! Efectivament, la
quinoa ve de Bolívia!

I xocolata
d'Etiòpia!

Jo he trobat
pinyes de Costa
Rica!

Correu!
Ens han
descobert!

- Amb vosaltres volíem parlar! Tenim preguntes que necessiten respostes. Primer, com arriba tot aquest menjar fins aquí? - pregunta el Marc.
- Mmm... Alguns aliments són d'aquí i d'altres venen de fora amb avió, vaixell o camió - respon la mare.
- I segon - diu la Marta - Per què mengem pomes de Xile i no les de l'hort de la tieta? Si en tenim al seu hort, cal portar-les de tan lluny?
El pare i la mare es queden muts i pensatius.

Aquella tarda, el Marc va a casa de la Marta per mirar d'acabar de resoldre el misteri. Regiren la cuina de dalt a baix i troben aliments locals, però també d'arreu del món: kiwis de Nova Zelanda, xocolata del Perú, llepolies de la Xina, llegums d'Estats Units i fideus de Tailàndia!

Al sentir rebombori, la mare i el pare van a veure què està passant.

- Però, què és tot aquest desordre? - diuen els pares.

La Lisa també té moltes preguntes quan arriba a casa.

S'asseu amb la seva àvia i diu:

- Saps què, avia? Avui hem menjat quinoa a l'escola i hem descobert que venia de Bolívia.

- Sí, gairebé tota la quinoa ve de Bolívia - explica l'àvia - A vegades comprem aliments que venen de lluny perquè són més barats.

- Quan tu encara no havies nascut cultivàvem quinoa als camps entre totes i tots. Després, fèiem grans menjars populars a les aldees on hi menjava tothom. Teníem moltes classes de quinoa i cada una amb un gust diferent.

- Ah! - exclama la Lisa impressionada.

- Malauradament, un dia i sense avisar-nos, tot va canviar
- segueix explicant l'àvia - Van començar a venir camions per emportar-se la quinoa.
- Les màquines van substituir les persones que treballaven al camp. Els colors i els animalons que jugaven entre les plantes van començar a desaparèixer... A més, les persones del poble van haver de deixar de menjar quinoa perquè es va tornar molt cara i no s'ho podien permetre.

El dia següent la Lisa, el Marc i la Marta tornen a l'escola. A l'hora del berenar expliquen als seus companys el que han descobert.

- Escolteu amb atenció! - crida la Lisa alçant la veu davant tota la seva classe - Vosaltres sabeu d'on ve el que us esteu menjant? Tots es miren la fruita i entrepanys estranyats. En Marc continua: - Les nostres investigacions han revelat que algunes pomes venen de França o Xile, el meló del Brasil i la pinya de Costa Rica! - Així és! - interromp la Marta - I això no és gens bo pel planeta.

I com ho sabeu això?

I com arriben fins aquí?

Per què no és bo?

En aquell precís instant un fort crit surt dels arbres i interromp la conversa. Les nenes i els nens es giren espantats i observen una escandalosa cotorra volant pels seus caps i a la mestra, que no ha perdut detall de la conversa.

- Ara us toca seguir investigant! - diu la mestra - Observeu molt atentament cadascuna de les plantes i digueu-me què hi trobeu a banda de les fruites i verdures.

S'ajupen, s'apropen, s'alcen, oloren i xerren. La investigació ja ha començat!

De sobte, comencen a cridar:

Jo veig uns cucs... Ecs!

oh, una marieta!

Mireu, formigues!

Jo veig unes papallones. Que boniques!

- Exacte! - diu la mestra - Aquestes fruites i verdures les hem cuidat i fet créixer aquí. Quan siguin madures ens les podrem menjar a l'escola o portar-les a casa. Tots els altres aliments que venen de fora, en canvi, fan moltíssims quilòmetres per arribar fins aquí. Contaminant el planeta i embrutant l'aire... Això ens afecta a totes: animals, planeta i persones.

- Sí! - diu la Marta - Aquest préssec és de l'hort de la meva tieta. Ella diu que el seu hort fa que la Terra, les plantes i els animals siguin més feliços.

- Com els de l'hort de l'escola! - responen totes les nenes i nens.

La investigació ha obert un gran debat a l'escola.
Durant setmanes, nenes, nens, famílies i mestres parlen
dels aliments que mengen, d'on procedeixen i què poden
fer per cuidar el planeta.

Ens hem adonat
que així com
mengem estem
destruint el nostre
planeta!

Hem decidit
plegats que
volem aliments
cultivats a prop i
respectuosos amb
l'entorn!

Potser a casa és més
difícil perquè no tots
podem permetre'ns-ho.
Però, i si comencem a
l'escola?

És una bona proposta!
A Barcelona i als seus
voltants hi ha molta
pagesia que cultiva
aliments. Què us sembla
tenir un menjador on hi
participem totes?

Podríem triar
els aliments,
qui els porta,
el menú, qui
els cuina...

Després de setmanes de molts canvis,
al menjador hi ha més xivarri que mai.

I no només això!
Estem ajudant el
planeta!

I els animals i les plantes, i
les persones que hi viuen...

Mmm, què bo!
Gràcies a totes i tots per fi
sabem què mengem i d'on
ve!

Els tres petits detectius mengen contents i satisfets
amb el gran canvi que han aconseguit entre totes i tots.
Si ens ajuntem i unim forces, tot és possible!

Saps com fer créixer una planta a casa?
Que passaria si plantes les llavors dels teus tomàquets?

Prova-ho amb un tomàquet que tinguis a casa!

- 1.** El tomàquet és un aliment que creix quan fa calor, així que el moment ideal per plantar-lo és de **març a juny**.
- 2.** Treu-li les **llavors** i eixuga-les amb paper de cuina. Tria les llavors més boniques!
- 3.** Agafa un **pot de iogurt** que t'hagis menjat i fes uns **foradets** al fons.
- 4.** Fica-hi **terra**.
- 5.** **Enfonsa** una miqueta les llavors dins la terra, tan sols un poquet. Ja tens el teu **planter**!
- 6.** **Rega** amb una miqueta d'aigua. Cada vegada que vegis que la terra s'ha assecat, torna a regar.

Això ho pots fer amb qualsevol fruita o verdura que tingui llavors. Mira quins són els aliments de temporada i fes créixer la teva planta!

- 7.** Posa el teu planter al **sol** o a un lloc molt il·luminat de la casa.
- 8.** I... voilà! En uns 14 dies **la teva planta començarà a germinar**. És a dir, una branqueta verda començarà a sortir de la terra.
- 9.** En unes cinc setmanes ja tindràs la teva planta petita de tomàquets: **una petita tomaquera!**
- 10.** Ara és temps de ficar-la a un **test més gran!** Així podran créixer les arrels i la planta es podrà alimentar de la nova terra. No t'oblidis de seguir regant.
- 11.** La teva planta no parará de créixer i en unes setmanes sortiran unes **flors groguenques**. No les toquis, d'aquí sortiran els teus tomàquets!
- 12.** Els tomàquets sortiran de color verd i, poc a poc, aniran canviant de color fins a ser vermells i brillants. **Ara sí és moment de menjar-los!**

I ara que has llegit el conte...

Pots trobar aquests objectes?

☐ 2 papallones blaves	☐ 1 avió vermell i 1 avió gris
☐ 2 barrets verds de cuina	☐ 1 forquilla amb un tomàquet cherry
☐ 2 manats de pastanagues	☐ 3 camions
☐ 2 abelles	☐ 2 xocolates
☐ 1 garrafa d'oli d'oliva	☐ 1 cotorra
☐ 2 pinyes	☐ 1 plàtan
☐ 1 kiwi	☐ 2 tractors

Recorda que els objectes es poden trobar a més d'una pàgina !

Sabries respondre a aquestes preguntes?

1. De quins colors pot ser la quinoa?
2. Quins aliments trobes il·lustrats a la cuina de l'escola i a casa de la Marta que es porten de fora?
3. Com arriben aquests aliments fins aquí?
4. Quins animals veus dibuixats que desapareguin al arribar els camions i emportar-se les plantes i els camps de quinoa?
5. Quins i quants animals trobes a l'hort de l'escola? I quines verdures reconeixes?

Solucions:

- 2 papallones blaves (p. 16)
- 2 capells verds de cuina (p.8 i p.12)
- 2 pastanagues (p.11 i p.25)
- 2 abelles (p.21 i p.22)
- 1 garrafa d'oli d'oliva (p.11)
- 2 pinyes (p.11 i p.12)
- 1 kiwi (p.13)
- 2 tractors (p.17 i p.18)
- 1 plàtan (p.20)
- 1 avió vermell i 1 avió gris (portada, p.13 i p.14)
- Tomàquets cherry (p.25)
- 3 camions (p.13, p.17 i p.18)
- 2 xocolates (p.12 i p.13)
- 1 cotorra (p.20)

1. Groc, taronja, verd, vermell, marró...
2. Quinoa, pinya, xocolata, kiwis, fideus, plàtans, pomes, mongetes i cigrons
3. En vaixell, camió i/o avió
4. Papallones i ocells
5. 4 marletes, una fila de formigues, 5 cucs, 2 abelles, 4 papallones, 3 cargols, 2 escarabats i 1 cotorra //

Tomàquets, enciams i pastanagues